

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci **žalobkyně: Soukromé gymnázium a Střední zdravotnická škola Havířov, s.r.o.**, se sídlem K. Světlé 1393/5, Havířov-Podlesí, zast. Mgr. Václavem Žaludem, advokátem se sídlem Platněrská 191/4, Praha 1, proti žalované: **1) Okresní správa sociálního zabezpečení Karviná**, se sídlem nám. Budovatelů 1333/31, Karviná, **2) Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti nezákonnému zásahu, v řízení o **kasační stížnosti Vyšší odborné školy DAKOL a Střední školy DAKOL, o. p. s.**, se sídlem Petrovice u Karviné č. 570, zast. JUDr. Sylvou Totkovou Kolderovou, advokátkou se sídlem Pavlovova 8, Havířov-Město, proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 7. 2015, č. j. 78 A 2/2014 - 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Vyšší odborná škola DAKOL a Střední škola DAKOL, o. p. s., **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovaná 1) ani žalovaná 2) **nemají právo** na náhradu nákladů řízení.
- IV. Vyšší odborná škola DAKOL a Střední škola DAKOL, o. p. s., je **povinna** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši **4 114 Kč** do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího právního zástupce Mgr. Václava Žaluda, advokáta se sídlem Platněrská 191/4, Praha 1.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Včas podanou kasační stížností se Vyšší odborná škola DAKOL a Střední škola DAKOL, o. p. s. (dále jen „stěžovatelka“), domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“). Výrokem I. tohoto rozsudku krajský soud určil, že nezákonný je zásah žalované 1) spočívající ve zrušení oznámení žalobkyně o skončení zaměstnání blíže specifikovaných zaměstnankyň v souvislosti s přechodem práv a povinností z jejich pracovněprávních vztahů založených mezi nimi a žalobkyní na stěžovatelku. Výrokem II. krajský soud určil, že nezákonný je zásah žalované 2) spočívající v evidování žalobkyně v registru zaměstnavatelů jako zaměstnavatele uvedených zaměstnankyň. Výrokem III. přikázal žalované 1) provést výmaz žalobkyně jako zaměstnavatele uvedených zaměstnankyň z registru zaměstnavatelů. Výrokem IV. přikázal žalované 2) neevidovat žalobkyni v registru zaměstnavatelů jako zaměstnavatele uvedených zaměstnankyň. Dále krajský soud rozhodl o nákladech řízení.

[2] Krajský soud v napadeném rozsudku uvedl, že pokynem žalované 1) došlo dne 8. 11. 2013 po dvou letech ke zrušení hlášení o převodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů podaných žalobkyní dne 4. 5. 2011. Tím byla do registru zaměstnavatelů znovu zavedena žalobkyně se zápisem „od 1. 9. 1997 dosud“ (před tímto pokynem byla v registru evidována jako zaměstnavatel dotčených zaměstnankyň stěžovatelka).

[3] Pro vyhodnocení, zda byl žalovaný zásah zákonný či nezákonný, krajský soud nejprve hodnotil předběžnou otázku, zda došlo nebo nedošlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů dle § 338 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), tedy zda došlo k přechodu práv a povinností ze smlouvy uzavřené mezi žalobkyní a stěžovatelkou. Dospěl k závěru, že k takovému přechodu práv a povinností došlo. Krajský soud tak vyhodnotil, že zrušení hlášení žalobkyně ze dne 4. 5. 2011 a jej opětovný zápis do registru zaměstnavatelů představují nezákonný zásah.

II. Obsah kasační stížnosti

[4] V kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že krajský soud o ní nesprávně vyslovil, že není osobou zúčastněnou na řízení či účastníkem řízení. Řízení před krajským soudem bylo skončeno rozsudkem ze dne 21. 7. 2015. Stěžovatelka se podáním ze dne 21. 7. 2015 domáhala určení, že je účastníkem řízení či minimálně osobou zúčastněnou na řízení. V usnesení ze dne 23. 7. 2015 krajský soud konstatoval, že stěžovatelka není účastníkem řízení ani osobou zúčastněnou na řízení.

[5] Stěžovatelka trvá na tom, že s ní mělo být jednáno jako s účastníkem řízení nebo osobou zúčastněnou na řízení, neboť zásah, který byl žalobkyní napaden, směřoval nejen vůči žalobkyni, ale i vůči stěžovateli. Zásah, který žalovaná 1) a 2) provedly a jenž byl předmětem žaloby, byl zásahem k návrhu stěžovatelky, která se domáhala změny zápisu v registru zaměstnavatelů a již bylo vyhověno. Dne 6. 8. 2013 jí bylo doručeno oznámení (výsledek šetření a prozatímní závěr hlášeného převodu č. j. 48004/39321/13/110/SV), kde bylo uvedeno, že dojde ke stornu navedených pojistných poměrů u stěžovatelky a jejich opětovnému otevření u žalobkyně. V důsledku napadeného rozsudku krajského soudu

pokračování

dojde k obnovení stavu před tímto zásahem, tj. v registru zaměstnavatelů bude opět figurovat stěžovatelka. Ta přitom byla od počátku účastnicí řízení, zásah směřoval jak proti ní, tak proti žalobkyni. Oběma účastníkům byl postup žalované 1) řádně oznámen a s oběma bylo jednáno jako s účastníky řízení – účastníky pojistného poměru.

[6] Bez přítomnosti stěžovatelky v řízení před krajským soudem byla porušena nejen její práva a procesní předpisy, ale nemohl být rovněž řádně zjištěn skutkový stav, který vycházel ze smlouvy mezi žalobkyní a stěžovatelkou.

[7] Dále kasační stížnost obsahuje námitky, že krajský soud nebyl oprávněn řešit jako předběžnou otázku to, zda došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů. Jsou zde rovněž uvedeny argumenty, proč dle stěžovatelky k přechodu těchto práv a povinností nedošlo. Současně dle jejího názoru krajský soud ve svém rozsudku vychází ze zjištění, která nemají oporu ve spisovém materiálu, konkrétně se to týká závěru, že došlo k přechodu veškeré činnosti ze žalobkyně na stěžovatelku včetně všech oborů, žáků, zaměstnanců a budovy.

[8] Krajský soud v řízení o žalobě jednal pouze se žalobkyní a na základě jí předložených značně zkreslených skutečností došel k závěru o přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů na základě soukromoprávní smlouvy ze dne 24. 6. 2010. Stěžovatelce nebylo poskytnuto právo účastnit se řízení, činit zde úkony, předkládat svá tvrzení a důkazy. Jde o vadný postup krajského soudu, kterým bylo zasaženo do jejích práv. V důsledku napadeného rozsudku bude stěžovatelka nucena opětovně podat zásahovou žalobu, čímž bude prodlužována nejistota jak účastníků řízení, tak dotčených zaměstnankyň.

[9] Stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření ke kasační stížnosti

[10] Žalovaná 1) ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že v průběhu prověřování rozhodných skutečností jednala se všemi zúčastněnými stranami (tj. jak s oběma zaměstnavateli, tak s pojištěnkami) a vyzývala je k předložení dokladů. O stanovisku žalované 1) byli všichni zúčastnění informováni. Pokud by žalovaná 1) dospěla k závěru, že je nesporné, ke kterému zaměstnavateli pojistný poměr trvá, rozhodla by o otázce v rámci správního řízení, kde by byly účastníkem všechny uvedené strany.

[11] Žalovaná 2) vidí podstatu sporu ve vyřešení otázky, zda mezi žalobkyní a stěžovatelkou došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů ke všem zaměstnancům. Řešení této otázky přísluší výhradně soudům, které jako jediné mohou rozhodnout spory o existenci či neexistenci pracovněprávních vztahů. Pro správní orgány jde o předběžnou otázku dle § 57 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a pravomocným rozhodnutím soudů o ní jsou vázány. Nicméně žalovaná 2) sdělila, že ani ona ani žalovaná 1) nevedly ve věci žádné správní řízení. Zásah, který byl předmětem žaloby, se dle žalované 2) týká jak žalobkyně, tak stěžovatelky. Jeho účinky nelze oddělit vůči jednomu a dovozovat je vůči druhému. I kdyby však krajský soud pochybil v tom, že nepřiznal stěžovatelce postavení účastníka ani

osoby zúčastněné na řízení, nejednalo by se o vadu řízení, která by v daném případě mohla mít vliv na zákonnost.

[12] Žalobkyně ve svém vyjádření zpochybnila přípustnost podané kasační stížnosti. Proti pravomocnému rozsudku vydanému ve správním soudnictví může dle § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podat kasační stížnost účastník řízení nebo osoba zúčastněná na řízení. Stěžovatelka nebyla účastníkem řízení a z povahy věci nemohla být ani osobou zúčastněnou na řízení.

IV. Replika stěžovatelky, další vyjádření žalobkyně a doplnění kasační stížnosti

[13] Stěžovatelka má za to, že vyjádření žalované 2) podporuje její tvrzení, že měla být účastníkem řízení, neboť se jí žalovaný zásah přímo dotýká. Nesouhlasí však s tím, že by se skutečnost, že se stěžovatelkou krajský soud nejednal, představovala vadu řízení, která nemohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Neúčast stěžovatelky v řízení před krajským soudem měla vliv na posouzení předběžné otázky přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů.

[14] Stěžovatelka doplnila, že dle § 34 odst. 2 s. ř. s. bylo povinností žalobkyně označit osoby, které přicházejí v úvahu jako osoby zúčastněné na řízení. To žalobkyně účelově neučinila, přestože jí byly takové osoby známy. Stěžovatelka má za splnění podmínky pro to, aby byla osobou zúčastněnou na řízení, její právní sféra byla bezprostředně zasažena, což je zřejmé ze samotného rozsudku i z vyjádření obou žalovaných. Stěžovatelka se vymezovala proti názoru, že v řízení o zásahové žalobě nepřichází v úvahu osoby zúčastněné na řízení odkazem na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2012, č. j. 2 As 86/2010 - 76 (ve svém podání chybně poukazovala na rozhodnutí č. j. 4 Aps 8/2013 - 85). Dle usnesení rozšířeného senátu sp. zn. 2 As 86/2010 může být žadatel o vydání souhlasu dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), dále jen „stavební zákon“, v řízení o zásahové žalobě osobou zúčastněnou na řízení.

[15] Žalobkyně ve svém dalším vyjádření setrvala na svém názoru, že kasační stížnost je nepřípustná (viz bod [12] shora). Dodala, že zápis v registru zaměstnavatelů se dotýkal pouze jí. Dále uvedla, že i kdyby aplikace § 34 s. ř. s. o osobách zúčastněných na řízení přicházela do úvahy, nebyla splněna podmínka, aby stěžovatelka výslovně oznámila, že bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Dle žalobkyně stěžovatelka o řízení o zásahové žalobě věděla, ale v jeho průběhu se do něj nesnažila vstoupit (to žalobkyně dokládá návrhem stěžovatelky ze dne 17. 3. 2014, v němž žádala přerušit civilní řízení kvůli řízení před krajským soudem, z něhož posléze vzešel napadený rozsudek). Důsledkem napadeného rozsudku je pak odstranění závadného stavu vůči žalobkyni, což potvrzují jeho výroky, dle nichž nemají žalované evidovat žalobkyni v registru zaměstnavatelů.

[16] Stěžovatelka svou kasační stížnost posléze v podání ze dne 19. 10. 2015 doplnila o argumentaci, že správní orgán žalobkyni a stěžovatelce uložil dle § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu, aby podaly žalobu na určení, zda došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů. Tato žaloba byla podána, a proto neměly žalované 1) a 2) činit

pokračování

ve věci další úkony, zejména pak zásah, kterým byla stěžovatelka opětovně navedena do registru zaměstnavatelů. Dále uvedla, že dle § 93 odst. 4 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“), je v případě zániku zaměstnavatele povinen jej jeho právní nástupce odhlásit z registru zaměstnavatelů. V odhláše z registru, která byla v řízení před krajským soudem doložena, je uvedeno, že žalobkyně zanikla a právním nástupcem je stěžovatelka. Odhlášku podala žalobkyně, i když k tomu byla oprávněna jen stěžovatelka.

V. Vyjádření stran sporu k dotčení na právech či povinnostech

[17] Nejvyšší správní soud stranám sporu umožnil, aby se vyjádřily k tomu, zda se domnívají, že samotný obsah registrů zaměstnavatelů se může přímo dotýkat práv či povinností, resp. právní sféry stěžovatelky, a pokud ano, jakým způsobem se tak může dít a jaká její práva či povinnosti mohou být dotčena.

[18] Stěžovatelka sdělila, že zápisem v registrech zaměstnavatelů na ni přecházejí veškeré povinnosti, které zákoník práce ukládá zaměstnavatelům. Její evidování jako zaměstnavatele má vliv rovněž na povinnosti ze zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání či hrazení pojistného. Stěžovatelka dále uvedla v 11 bodech, jaké povinnosti, případně důsledky, které pro ni má na základě zákona o nemocenském pojištění zápis v registru zaměstnavatelů (např. přihlásit se do registru zaměstnavatelů a odhlásit se z něj; používat přidělený variabilní symbol zaměstnavatele a mzdové účtárny; přijímat žádosti svých zaměstnanců, pokud onemocněli, o dávky nemocenského pojištění; poskytnout potřebnou součinnost při kontrole; od obsahu registru zaměstnavatelů se dle stěžovatelky odvíjí kontrola plnění povinností zaměstnavatelů a zápis v registru vede ke vzniku povinností zaměstnavatelů ve věcech pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a ve věcech důchodového pojištění).

[19] Žalovaná 1) sdělila, že na subjekt, který je evidovaný jako zaměstnavatel, dopadají povinnosti stanovené v § 93 a násl. zákona o nemocenském pojištění. Povinnosti pro zaměstnavatele dále vychází i z jiných právních předpisů, a to jak pro oblast důchodového pojištění, tak pro oblast hrazení pojistného na sociální zabezpečení.

[20] Žalovaná 2) uvedla, že na základě napadeného rozsudku krajského soudu byl obnoven stav registru zaměstnavatelů před zásahem se všemi důsledky z toho plynoucími, to znamená, že žalobkyně přestala být k datu 31. 8. 2010 zaměstnavatelkou dotčených zaměstnankyň a jejich zaměstnavatelkou se stala stěžovatelka. Žalovaná 2) do svého sdělení dále vtělila výčet základních práv a povinností v nemocenském pojištění, v důchodovém pojištění a při odvodu pojistného na sociální zabezpečení a na státní politiku zaměstnanosti, které zaměstnavatelům ukládají příslušné právní předpisy (jde o oznamovací povinnosti, evidenční povinnosti, placení pojistného apod.).

[21] Po žalobkyni obdobné vyjádření Nejvyšší správní soud nežádal, jelikož její stanovisko k dotčení práv či povinností, které dle jejího názoru může zápis v registrech zaměstnavatelů vyvolat, bylo patrné již z její žaloby ke krajskému soudu. Zde uvedla, že s provedením zápisu do registru zaměstnavatelů se pojí povinnosti stanovené v § 93 a násl. zákona o nemocenském pojištění.

VI. Posouzení Nejvyšším správním soudem

VI. a) Přípustnost kasační stížnosti

[22] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, stěžovatelka je v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátkou. Důvod kasační stížnosti odpovídá důvodům podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[23] Žalobkyně zpochybnila přípustnost kasační stížnosti, proto se Nejvyšší správní soud nejprve vyjádří k jejím argumentům, kterými svůj názor o nepřípustnosti kasační stížnosti podkládala. V první řadě tvrdila s odvoláním na § 102 s. ř. s., že kasační stížnost může podat jen účastník řízení před krajským soudem, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo, nebo osoba zúčastněná na řízení. Dle žalobkyně stěžovatelka nebyla ani účastníkem řízení ani osobou zúčastněnou na řízení.

[24] Nejvyšší správní soud konstatuje, že do okruhu osob, které mohou dle § 102 s. ř. s. podat kasační stížnost, spadají účastníci řízení, z něhož napadené soudní rozhodnutí vzešlo, a osoby zúčastněné na tomto řízení. K postavení osoby zúčastněné na řízení se váže materiální znak, jímž je dotčení na právech či povinnostech dle vymezení v § 34 odst. 1 s. ř. s., a formální znak, jímž je výslovné oznámení, že daná osoba bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Naplněním obou těchto znaků se daná osoba stává osobou zúčastněnou na řízení, která má práva uvedená v § 34 odst. 3 s. ř. s. (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2004, č. j. 7 As 33/2003 - 80, publ. pod č. 489/2005 Sb. NSS).

[25] K formálnímu znaku lze ve vztahu k přípustnosti kasační stížnosti poukázat na bod [19] rozsudku zdejšího soudu ze dne 21. 12. 2011, č. j. 1 As 115/2011 - 168 (publ. pod č. 2596/2012 Sb. NSS), kde bylo uvedeno, že kasační stížnost nelze odmítnout proto, že byla podána osobou zjevně neoprávněnou za situace, kdy formální podmínka nebyla splněna v souvislosti s tím, že krajský soud nevyzval k uplatnění práv osoby zúčastněné na řízení dle § 34 odst. 2, věty druhé, s. ř. s. Takový postup by představoval přepjatý formalismus. Zdejší soud v uvedeném rozsudku naopak dospěl s odkazem na § 106 odst. 2 s. ř. s. k závěru, že práva osoby zúčastněné na řízení lze v nastíněném případě uplatnit i podáním kasační stížnosti. V nynější věci stěžovatelka, která nebyla vyzvána dle § 34 odst. 2, věty druhé, s. ř. s., uplatnila práva osoby zúčastněné na řízení po vydání napadeného rozsudku. Dne 21. 7. 2015 krajský soud vyhlásil napadený rozsudek a následného dne (tj. 22. 7. 2015) mu stěžovatelka doručila sdělení o tom, že hodlá uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. I v takovém případě nelze s ohledem na formální podmínku její kasační stížnost odmítnout jako podanou osobou zjevně neoprávněnou. Šlo by taktéž o přepjatý formalismus, který by kolidoval s poskytnutím soudní ochrany, jelikož by v takovém případě nebylo možno vůbec zhodnotit, zda po materiální stránce stěžovatelce postavení osoby zúčastněné na řízení náleželo. Obecně přitom nelze vyloučit, že k nenaplnění formální podmínky zásadní měrou přispělo pochybení soudu (nezaslání výzvy dle § 34 odst. 2, věty druhé, s. ř. s.). Případné pochybení soudu však nelze účastníkům klást k tíži.

pokračování

[26] Stěžovatelka má za to, že naplnila materiální znak osoby zúčastněné na řízení. V nynější věci není na první pohled zjevné, zda stěžovatelka materiální znak splňuje nebo nesplňuje. K tomuto závěru je třeba rozebrat povahu zápisu v registru zaměstnavatelů, s nímž stěžovatelka spojuje dotčení na svých právech či povinnostech, resp. právní sféře. Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že ani s ohledem na materiální znak nelze kasační stížnost odmítnout jako podanou osobou k tomu zjevně neoprávněnou (§ 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s.). Již v minulosti Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 8. 2011, č. j. 9 As 74/2011 - 162, řešil situaci, kdy rozsudek vydaný soudem ve správním soudnictví napadal stěžovatel, který tvrdil, že měl být osobou zúčastněnou na řízení. Ve věci sp. zn. 9 As 74/2011 nešlo o osobu, o níž by bylo zjevné, že je k podání kasační stížnosti neoprávněná, ale otázku naplnění materiální podmínky bylo třeba blíže zkoumat. Zdejší soud pak v odkazovaném rozsudku konstatoval, že „*odmítnutí návrhu proto, že byl podán osobou k tomu zjevně neoprávněnou* [§ 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s.], lze vyhradit pouze případům absolutního nedostatku procesní legitimace, např. absence osoby v právním slova smyslu na místě žalobce, nedostatek tvrzení o poškozených právech, nedostatek tvrzení o tom, že napadené rozhodnutí bylo nezákonné, a jen zcela zjevným nedostatkům legitimace hmotné, zjistitelným bez pochyb okamžitě, zpravidla již z návrhu samotného. Pokud tomu tak není, musí soud návrh věcně projednat. Vyjde-li v této fázi nedostatek aktivní legitimace najevo, rozhodne o věci rozsudkem. Neučiní-li tak, postupuje v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod [...]“.

Vzhledem k tomu, že absence naplnění materiální podmínky pro postavení osoby zúčastněné na řízení není v nynější věci na první pohled zřejmá, je třeba rozhodovat rozsudkem, a to i v případě, že při podrobném přezkumu zdejší soud nakonec zaujme názor, že tato podmínka naplněna nebyla. I v odkazovaném rozsudku sp. zn. 9 As 74/2011 ostatně zdejší soud dospěl k závěru, že materiální podmínka splněna není, což byl důvod k vydání zamítavého rozsudku, nikoli odmítavého usnesení.

[27] Z těchto důvodů nebylo možno kasační stížnost odmítnout, ale je nutno o ní rozhodnout rozsudkem.

VI. b) Obecně k osobám zúčastněným v řízení o zásahové žalobě

[28] Nejprve se zdejší soud vyjádří k tomu, zda je s ohledem na zákonnou úpravu vůbec možné, aby v řízení o zásahové žalobě vystupovaly osoby zúčastněné na řízení, jsou-li pro to splněny další podmínky. Krajský soud s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2008, č. j. 3 Aps 5/2008 - 282, konstatoval, že institut osoby zúčastněné na řízení je vyloučen v řízení o zásahové žalobě. Tento právní názor vycházel z textu § 34 odst. 1 s. ř. s., dle něhož: „*Osobami zúčastněnými na řízení jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.*“ Dle odůvodnění rozsudku sp. zn. 3 Aps 5/2008 pak osoby zúčastněné přichází v úvahu u žaloby proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.), jelikož zde obecně může dojít k dotčení vydáním napadeného správního rozhodnutí nebo jeho zrušením v řízení před soudem, případně u žaloby proti nečinnosti správního orgánu (§ 79 a násl. s. ř. s.), kde lze uvažovat o dotčení tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, nebo dotčení jeho vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu.

[29] V bodě [28] shora shrnutý právní názor vyslovený v rozsudku sp. zn. 3 Aps 5/2008 byl ovšem překonán usnesením zdejšího soudu ze dne 18. 9. 2012, č. j. 2 As 86/2010 - 76 (publ. pod č. 2725/2013 Sb. NSS), kde rozšířený senát shledal, že soudní ochrana třetích osob proti souhlasům vydávaným dle stavebního zákona se poskytuje prostřednictvím zásahové žaloby. Rozšířený senát pak připustil, že v řízení o této žalobě může být žadatel o souhlas osobou zúčastněnou na řízení. V bodě [46] zmíněného usnesení bylo uvedeno, že žadatel o souhlas může být ve svých právech či povinnostech dotčen důsledky rozhodnutí soudu v řízení o zásahové žalobě, proto na základě procesní analogie takovým osobám umožnil postavení osoby zúčastněné na řízení.

[30] Existuje více řízení o zásahové žalobě, kde si lze představit dotčení práv či povinností, resp. právní sféry dalších osob odlišných od žalobce. Zmínit lze, že rozšířený senát v usnesení ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008 - 98 (publ. pod č. 2206/2011 Sb. NSS), konstatoval, že skrze zásahovou žalobu se lze bránit proti provedení či neprovedení záznamu do katastru nemovitostí. V bodě [28] tohoto usnesení pak uvedl, že v tehdy projednávané věci se neprovedení záznamu dotýkalo práv a povinností nejen tehdejšího stěžovatele (Olomouckého kraje), ale i dalších osob (konkrétně Správy silnic Olomouckého kraje, příspěvkové organizace). Dále lze poukázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 8. 2012, č. j. 8 As 84/2011 - 208 (publ. pod č. 2696/2012 Sb. NSS), kde bylo shledáno, že pokud rada či zastupitelstvo obce předá osvědčení o tom, že se náhradník stal členem zastupitelstva obce (§ 56 odst. 2 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí), ale původní zastupitel tvrdí, že jeho mandát nezanikl ze zákona rezignací, může se domáhat ochrany proti vydání předmětného osvědčení prostřednictvím žaloby na ochranu před nezákonným zásahem podle § 82 s. ř. s. I v řízení o takové zásahové žalobě přichází v úvahu dotčení práv (právní sféry) jak náhradníka, tak původního zastupitele.

[31] Nastíněný vývoj judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se zásahové žaloby, k němuž došlo po vydání rozsudku sp. zn. 3 Aps 5/2008, ukázal, že kategorický závěr, který nepřipouští, že by osoby zúčastněné na řízení mohly figurovat i v řízení o zásahové žalobě, je problematický. Lze proto konstatovat, že usnesení rozšířeného senátu sp. zn. 2 As 86/2010 překonalo výše uvedený závěr rozsudku sp. zn. 3 Aps 5/2008 ve vztahu ke všem řízením o zásahové žalobě, byť v uvedeném usnesení rozšířený senát hodnotil jen řízení o zásahové žalobě týkající se souhlasů dle stavebního zákona. Shodně se k překonání uvedeného závěru rozsudku sp. zn. 3 Aps 5/2008 ostatně již vyslovil Nejvyšší správní soud v bodě [7] usnesení ze dne 13. 12. 2012, č. j. Ars 5/2012 - 55.

[32] V obecné rovině proto lze připustit, že i v řízení o zásahové žalobě mohou vystupovat osoby zúčastněné na řízení, jsou-li pro to splněny další podmínky vyplývající z analogické aplikace § 34 s. ř. s.

VI. c) Skutkové okolnosti nynějšího případu

[33] Mezi žalobkyní a stěžovatelkou je sporné, zda došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů ve smyslu § 338 a násl. zákoníku práce, od čehož se odvíjí i to, zda je zaměstnavatelem dotčených zaměstnankyň žalobkyně či stěžovatelka. Krajský soud rozhodoval o zásahové žalobě, jíž se žalobkyně snažila změnit údaje evidované v registrech zaměstnavatelů. Žalobkyně nebyla spokojena s tím, že byla v těchto registrech evidována

pokračování

jako zaměstnavatelka. Jak vyplynulo z předloženého správního spisu, žalobkyně na tiskopisech *oznámení o nástupu do zaměstnání (skončení zaměstnání)*, které doručila žalované 1) dne 4. 5. 2011, nahlásila ve vztahu k pěti zaměstnankyním převod zaměstnance (převod práva a povinností z pracovněprávních vztahů). Následně podala odhlášku z registru zaměstnavatelů ke dni 31. 10. 2010 s tím, že jejím právním nástupcem je stěžovatelka.

[34] Jak vyplývá z potvrzení ze dne 29. 11. 2013, č. j. 48004/068606/13/110/SV, vydaného žalovanou 1) v návaznosti na zmíněnou odhlášku z registru zaměstnavatelů, byl u žalobkyně v registru uveden tento zápis: vznik zaměstnavatele 1. 9. 1997, zánik zaměstnavatele 31. 10. 2010. K podnětu ze strany zaměstnankyň však bylo ve věci provedeno šetření a na základě předložených dokladů žalovaná 1) dospěla k závěru, že neexistuje dostatek relevantních důkazů, které by hlášení o převodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů potvrzovaly. Jak vyplývá ze zmíněného potvrzení ze dne 29. 11. 2013, na základě popsaného zjištění bylo přistoupeno ke zrušení hlášení o převodu, přičemž tento úkon byl proveden dne 8. 11. 2013. Od tohoto data bylo v registru zaměstnavatelů u žalobkyně uvedeno, že je zaměstnavatelem od 1. 9. 1997 dosud (tj. do data vystavení potvrzení). Za tohoto stavu rozhodoval krajský soud o zásahové žalobě, kterou se žalobkyně bránila proti stavu zápisu v registrech zaměstnavatelů, a rozhodl tak, jak je uvedeno v bodě [1] shora.

[35] Stěžovatelka a žalobkyně se nemohou shodnout, která z nich je zaměstnavatelkou dotčených zaměstnankyň, jelikož se liší jejich pohled na to, zda došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů. Stěžovatelka tvrdí, že zanesením údajů do registru zaměstnavatelů správní orgán zavazuje zapsaný subjekt k plnění úkolů na úseku pojištění jiný subjekt. Domnívá se proto, že se jejich práv dotýká stav registru v podobě dle napadeného rozsudku krajského soudu, jelikož tím, že byla do registru zapsána, je zavázána k plnění úkolů na úseku pojištění vůči žalované 1) a k plnění povinností, které dle dalších předpisů tíží zaměstnavatele.

*VI. d) Hodnocení materiální podmínky pro to,
aby stěžovatelka mohla být osobou zúčastněnou na řízení*

[36] Nejvyšší správní soud konstatuje, že při analogické aplikaci § 34 odst. 1 s. ř. s. na řízení o zásahové žalobě (k tomu srov. bod [46] výše zmíněného usnesení rozšířeného senátu sp. zn. 2 As 86/2010) bude postavení osoby zúčastněné na řízení příslušet tomu, kdo byl žalovaným zásahem přímo dotčen na svých právech či povinnostech, a dále též tomu, kdo by byl na svých právech a povinnostech přímo dotčen tím, že by soud vydal rozhodnutí podle žalobního návrhu. Vše za podmínky, že tato osoba výslovně oznámí nejpozději ve lhůtě stanovené soudem, že bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení.

[37] Pro posouzení nynější věci je rozhodné, zda se obsah údajů v registrech zaměstnavatelů, které se týkají stěžovatelky a jichž se týkal žalovaný zásah či které mohou být ovlivněny rozsudkem krajského soudu, může přímo dotknout jejich práv či povinností, resp. její právní sféry. Jde o zhodnocení toho, zda stěžovatelka splňuje materiální podmínku pro to, aby byla osobou zúčastněnou na řízení. Formální podmínka není v nynějším případě určující s ohledem na důvody uvedené již v bodě [25] shora.

[38] Registry zaměstnavatelů dle § 121 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění společně s registry pojištěnců tvoří informační systémy pojištění, které nejsou dle § 121 odst. 3 tohoto zákona veřejně přístupné.

[39] Dle § 123 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění: „*Registry zaměstnavatelů slouží orgánům nemocenského pojištění k provádění pojištění, k plnění úkolů vyplývajících pro ně z práva Evropských společenství a z mezinárodních smluv a ke kontrole plnění povinností zaměstnavatelů ve věcech pojištění a dále k plnění povinností zaměstnavatelů ve věcech pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a ve věcech důchodového pojištění.*“

[40] Dle § 123 odst. 3 a 4 zmíněného zákona: „*(3) V registru zaměstnavatelů spravovaném Českou správou sociálního zabezpečení se o zaměstnavatelích vedou tyto údaje:*

- a) obchodní firma, název nebo jméno a příjmení zaměstnavatele včetně adresy jeho sídla nebo místa trvalého pobytu, popřípadě místa podnikání,*
- b) den vzniku a zániku zaměstnavatele,*
- c) identifikační číslo osoby zaměstnavatele, popřípadě individuální číslo zaměstnavatele,*
- d) variabilní symbol plátce pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,*
- e) o výběru pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,*
- f) názvy peněžních ústavů, u nichž má vedeny účty,*
- g) o zrušení zaměstnavatele.*

(4) U zaměstnavatele, který má

- a) více mzdových účtáren, registr zaměstnavatelů dále obsahuje*
 - 1. variabilní symboly a adresy mzdových účtáren,*
 - 2. jména a příjmení osob, které jsou jménem zaměstnavatele oprávněny jednat za tyto jednotlivé mzdové účtárny,*
 - 3. okruh zaměstnanců organizační složky, popřípadě jinak vymezený okruh zaměstnanců, pro které každá mzdová účtárna vede evidenci mezd nebo platů,*
- b) jen jednu mzdovou účtárnu, avšak její místo není shodné s jeho sídlem, registr zaměstnavatelů dále obsahuje*
 - 1. variabilní symbol a adresu mzdové účtárny,*
 - 2. jméno a příjmení osoby, která je jménem zaměstnavatele oprávněna jednat za tuto mzdovou účtárnu.*

[41] Stěžovatelka odvozuje své dotčení na právech a povinnostech od toho, že zápisem do registru zaměstnavatelů na ni dle jejího mínění přechází veškeré povinnosti, které zaměstnavatelům ukládá zákon o nemocenském pojištění i zákoník práce a vede ke vzniku povinnosti hradit pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a důchodové pojištění. Žalovaná 1) možné dotčení na právech a povinnostech spatřuje v tom, že subjekt evidovaný v registrech zaměstnavatelů jako zaměstnavatel má povinnosti, které zákon o nemocenském pojištění v § 93 a násl. ukládá zaměstnavatelům. Shodné dotčení na právech a povinnostech s obsahem registrů zaměstnavatelů spojovala v žalobě ke krajskému soudu i žalobkyně. Žalovaná 2) s předmětným zápisem v registru zaměstnavatelů spojuje ten důsledek, že žalobkyně přestala být zaměstnavatelkou dotčených zaměstnankyň a že se jí stala stěžovatelka. Dále pak žalovaná 2) v souvislosti s registrem zaměstnavatelů poukázala na povinnosti, které

pokračování

má zaměstnavatel u nemocenského a důchodového pojištění a ve vztahu k pojistnému na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti.

[42] Nejvyšší správní soud nesouhlasí s tím, že zápis v registru zaměstnavatelů má takové účinky, které mu stěžovatelka, žalobkyně a obě žalované přikládají ve svých vyjádřeních shrnutých v bodě [41] shora. Zápisu v registrech zaměstnavatelů Nejvyšší správní soud přikládá pouze evidenční význam. Právní úprava nevychází z toho, že by samotný zápis v registru zaměstnavatelů zakládal nějakému subjektu postavení zaměstnavatele, případně že by závazně deklaroval, že takové postavení má.

[43] Dle § 3 písm. b) zákona o nemocenském pojištění se zaměstnavatelem pro účely zmíněného zákona rozumí: „*právnícká osoba nebo fyzická osoba, které zaměstnávají alespoň jednoho zaměstnance [...]*“. V této souvislosti lze poukázat na vymezení zaměstnání, kterým se pro účely zmíněného zákona dle jeho § 3 písm. g) rozumí: „*činnost zaměstnance pro zaměstnavatele, ze které mu plynou nebo by mohly plynout od zaměstnavatele příjmy ze závislé činnosti, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů podle právního předpisu upravujícího daně z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny*“. [Pro nynější případ není relevantní vymezení, kdo je považován za zaměstnavatele v dalších případech uvedených v § 3 písm. b) zákona o nemocenském pojištění, tj., že jím je „*organizační složka státu, v níž jsou zařazeni zaměstnanci v pracovním poměru nebo činní na základě dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce, služební úřad, v němž je státní zaměstnanec zařazen k výkonu státní služby, věznice a vazební věznice (dále jen „věznice“), v nichž vykonává trest odnětí svobody odsouzený zařazený do práce, ústavy pro výkon zabezpečovací detence, v nichž vykonává zabezpečovací detenci osoba zařazená do práce, a útvary, složky nebo jiné organizační části bezpečnostních sborů nebo ozbrojených sil České republiky, které vyplácí příslušníkům bezpečnostních sborů služební příjem nebo vojákům z povolání plat, popřípadě organizační složky státu nebo právnické osoby, v nichž jsou k plnění služebních úkolů vysláni příslušníci bezpečnostních sborů nebo zařazeni vojáci z povolání, (dále jen „služební útvar“)*“].

[44] Vznik a zánik právních vztahů, které zákon o nemocenském pojištění souhrnně označuje pojmem „zaměstnání“, od jehož obsahu se odvozuje obsah pojmu „zaměstnávat“ v definici zaměstnavatele, není určen zákonem o nemocenském pojištění, ale jinou právní úpravou, typicky zákoníkem práce. To platí i pro přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů dle § 338 a násl. zákoníku práce. V právní úpravě proto chybí jakýkoli podklad pro tvrzení, že by postavení zaměstnavatele měl ten, kdo je jako zaměstnavatel veden v registru zaměstnavatelů. Jinými slovy záznamem v registru zaměstnavatelů, ať již správným či chybným, se postavení zaměstnavatele nezískává ani neztrácí a ani jím takové postavení není závazně deklarováno.

[45] Zákon o nemocenském pojištění zaměstnavatelům ukládá řadu povinností v § 93 a násl. Jde o rozličné přihlašovací, ohlašovací, oznamovací a evidenční povinnosti a další povinnosti. Některé povinnosti jsou stanoveny i bývalým zaměstnavatelům (např. odhlásit se z registru zaměstnavatelů do 8 kalendářních dnů ode dne, kdy přestal být zaměstnavatelem – § 93 odst. 4 zákona o nemocenském pojištění). K tomu zdejší soud uvádí, že za zaměstnavatele je zcela v souladu s § 3 písm. b) zákona o nemocenském pojištění třeba pokládat tu fyzickou či právnickou osobu, která zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance. Pro to, aby někdo byl zaměstnavatelem ve smyslu zákona

o nemocenském pojištění, je rozhodné naplnění znaků uvedených v § 3 písm. b) tohoto zákona, tj. skutková okolnost, že zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance, nikoli to, zda je či není jako zaměstnavatel evidován. Aby bylo možno tvrdit, jak to činí žalobkyně, stěžovatelka a obě žalované, že zmíněné povinnosti vznikají tomu, kdo je jako zaměstnavatel evidován v registru zaměstnavatelů, musela by být zákonná úprava formulována jinak, než je tomu v současnosti v zákoně o nemocenském pojištění.

[46] Nesplnění povinností zmíněných v § 93 a násl. zákona o nemocenském pojištění zakládá u fyzické osoby jakožto zaměstnavatele, který je povinen přihlásit se do registru zaměstnavatelů, odpovědnost za přestupek [§ 131 ve spojení s § 92 odst. 1 písm. a) zákona o nemocenském pojištění] a u právnické osoby jakožto zaměstnavatele, který je povinen přihlásit se do registru zaměstnavatelů, odpovědnost za správní delikt [§ 136 ve spojení s § 92 odst. 1 písm. a) zákona o nemocenském pojištění]. I zde není odpovědný subjekt vymezen jako ten, kdo je v registru zaměstnavatelů evidován jako zaměstnavatel, ale jako zaměstnavatel (tj. v případě fyzických a právnických osob ten, kdo zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance) za podmínky, že je povinen se přihlásit do registru. Pro uložení sankce je tak rozhodné to, zda daná osoba je skutečně zaměstnavatelem, zápis v registru není v daném ohledu určující. V řízení o uložení sankce se pak může subjekt, s nímž je řízení vedeno, bránit např. tím, že nikdy nenaplňoval znaky zaměstnavatele. V takovém případě bude třeba hodnotit, zda tyto znaky naplnil, zápis v registru zaměstnavatelů v daném ohledu nebude určující.

[47] Stěžovatelka při popisu toho, jakým způsobem se její právní sféry může zápis v registru zaměstnavatelů dotknout, poukázala na kontrolní oprávnění orgánů nemocenského pojištění. Zdejší soud konstatuje, že ani v daném ohledu nelze spatřovat dotčení právní sféry v přímé souvislosti s obsahem registru zaměstnavatelů. Tam, kde jsou při kontrole zaměstnavateli uloženy nějaké povinnosti (např. § 98 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění ve znění do 30. 4. 2014; § 98 odst. 3 tohoto zákona ve znění od 1. 5. 2014), je opět podstatné naplnění znaků zaměstnavatele, a nikoli údaj v registru zaměstnavatelů. Navíc zde lze poznamenat, že proti samotné kontrole či způsobu jejího provádění se nabízí ochrana prostřednictvím zásahové žaloby, jsou-li splněny všechny podmínky pro její přípustnost.

[48] Nejvyšší správní soud dále nemůže souhlasit s tvrzením, že by evidování určité osoby jako zaměstnavatele v registru zaměstnavatelů zakládalo této osobě povinnosti zaměstnavatele dle zákoníku práce. O registru zaměstnavatelů se zákoník práce vůbec nezmiňuje, s jeho obsahem tak nespojuje vznik, změnu či zánik právních vztahů, které upravuje.

[49] Žalovaná 1) poukazovala na zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o provádění sociálního zabezpečení“), v podobném smyslu se vyjadřovala i stěžovatelka. Uvedený zákon stanovuje povinnosti zaměstnavatelů při provádění důchodového pojištění (srov. § 35a a násl.). I zde však není osoba zaměstnavatele vymezena tak, že by šlo o subjekt evidovaný v registru zaměstnavatelů. Ve vztahu k fyzickým a právnickým osobám je v § 35a odst. 1 uvedeného zákona zaměstnavatel vymezen pomocí znaku zaměstnávání jiné fyzické osoby nebo tím, že jsou k němu fyzické osoby ve vztahu, který zakládá účast na důchodovém pojištění. Nejvyšší správní soud tak může konstatovat, že zápis v registru

pokračování

zaměstnavatelů se nemůže dotknout právní sféry ani s ohledem na zákon o provádění sociálního zabezpečení na základě obdobné argumentace, která byla užita již v bodech [44] a [45] shora.

[50] Ani ze zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na politiku zaměstnanosti“), nelze dovodit, že by evidováním určité osoby v registru zaměstnavatelů jako zaměstnavatele měla být jen z tohoto důvodu takové osobě založena, změněna, zrušena či závazně deklarována práva či povinnosti, případně dotčena její právní sféra. Tento zákon sice má řadu ustanovení, která se týkají zaměstnavatele, nicméně i zde je zaměstnavatel, jde-li o fyzické a právnické osoby, vymezen pomocí zaměstnávání alespoň jednoho zaměstnance [viz § 3 odst. 1 písm. a) a b) zmíněného zákona], a nikoli jako ten, kdo je jako zaměstnavatel evidován v registru zaměstnavatelů. Nejvyšší správní soud proto může konstatovat, že kdyby v registru zaměstnavatelů byl jako zaměstnavatel evidován někdo, komu toto postavení ve skutečnosti nesvědčí, nemělo by to na jeho postavení z hlediska zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na politiku zaměstnanosti vliv.

[51] Stěžovatelka zmínila dále zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“). Vymezení pojmu „zaměstnavatel“ pro účely tohoto zákona lze dovodit z jeho § 3 odst. 1 písm. c), v němž je odkaz na zákoník práce v poznámce pod čarou č. 4. Ta sice směřuje na § 8 odst. 1 již zrušeného zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, avšak po přijetí současného zákoníku práce je zřejmé, že se použije vymezení v současném zákoníku práce (především v jeho § 7, dle něhož je zaměstnavatelem „osoba, pro kterou se fyzická osoba zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu“). Pro nynější věc je pak podstatné, že zákon o zaměstnanosti nespojuje vymezení pojmu „zaměstnavatel“ s obsahem registru zaměstnavatelů. Ani v daném ohledu proto nelze spatřovat dotčení právní sféry stěžovatelky.

[52] Nejvyšší správní soud na tomto místě může výše uvedené shrnout tak, že neshledal ve vztahu k žalovanému zásahu správních orgánů žádná práva ani povinnosti, na kterých by stěžovatelka mohla být přímo dotčena, resp. její dotčení na právní sféře. Z tohoto důvodu stěžovatelka nesplnila materiální podmínku pro postavení osoby zúčastněné na řízení. Krajský soud proto nepochybil, když stěžovatelku nevyzýval dle § 34 odst. 2, věty druhé, s. ř. s. ke sdělení, zda hodlá uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. V tom, že stěžovatelka v řízení před krajským soudem nemohla vystupovat jako osoba zúčastněná na řízení, nelze spatřovat vadu řízení před krajským soudem.

[53] Stěžovatelka dále dovozovala, že měla být účastnicí řízení před krajským soudem. Nejvyšší správní soud s ní však nesouhlasí. Dle § 33 odst. 1 s. ř. s. jsou účastníky řízení ve správním soudnictví žalobce (navrhovatel) a žalovaný (odpůrce). Žalobcem je ten, kdo podal žalobu. Žalovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah, nejde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru (§ 83 s. ř. s.). Stěžovatelka však nebyla v řízení před krajským soudem ani žalobkyní ani žalovanou. Dodát lze, že v řízení před správními soudy nepřichází do úvahy ani vedlejší účastenství ve smyslu § 93 zákona č. 99/1963 Sb.,

občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (k tomu srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 15. 9. 2005, č. j. 1 As 26/2004 - 71).

[54] Dalšími námitkami, které se týkaly správnosti a zákonnosti právního hodnocení vysloveného v napadeném rozsudku (zejména části II. a III. kasační stížnosti; části III., IV. a V. podání stěžovatelky ze dne 19. 10. 2015), se Nejvyšší správní soud nezabýval. Za situace, kdy dospěl k závěru, že stěžovatelka nesplňovala podmínky pro to, aby mohla být osobou zúčastněnou na řízení, a že nebyla ani účastnicí řízení před krajským soudem, nelze jí přiznat právo na přezkum věcného hodnocení krajského soudu, které se vztahuje k zákonnosti žalovaného zásahu či toho, zda byla žalobkyně zásahem přímo zkrácena na svých právech.

[55] V nynější věci jsou žalobkyně a stěžovatelka nejednotné v náhledu na to, zda došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů, od čehož se odvíjí to, kdo je zaměstnavatelkou dotčených zaměstnankyň. Stěžovatelka předložila Nejvyššímu správnímu soudu text její žaloby proti Soukromému gymnáziu a Střední zdravotnické škole Havířov (žalobkyni v řízení před krajským soudem) adresované Okresnímu soudu v Karviné – pobočce Havířov. Šlo o žalobu, v jejímž petitu se stěžovatelka domáhala určení, že smlouva ze dne 24. 6. 2010 je neplatná, eventuálně v případě platnosti smlouvy určení, že na jejím základě nedošlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů. Nejvyšší správní soud v dané souvislosti konstatuje, že věcné soudní rozhodnutí civilních soudů, které ve výroku řeší otázku, zda zde existují nebo neexistují právní vztahy, které spadají pod definici pojmu zaměstnání (resp. pojmu zaměstnávat) v jednotlivých zákonech týkajících se nemocenského či důchodového pojištění, lze přiznat relevanci při postupech a v řízeních dle těchto zákonů, které se týkají povinností stanovených zaměstnavatelům. V určovací žalobě podané k civilním soudům tak lze spatřovat obranu, která se dotčeným osobám nabízí.

VII. Závěr a náklady řízení

[56] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji dle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[57] Výroky o nákladech řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., dle nichž se náhrada nákladů řízení odvíjí od úspěchu ve věci. Stěžovatelka úspěch v řízení o kasační stížnosti neměla, nenáleží jí proto náhrada nákladů řízení. Žalovaným nevznikly náklady, které by překračovaly výkon jejich běžné úřední činnosti, do níž patří i hájení vlastního postupu před správními soudy. Z tohoto důvodu jim Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[58] V řízení o kasační stížnosti byla úspěšná žalobkyně. Nejvyšší správní soud jí přiznal náhradu nákladů řízení v souvislosti s jedním úkonem právní služby, a to za písemné podání ve věci samé ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že žalobkyně v řízení o kasační stížnosti zaslala dvě vyjádření k této stížnosti. Nicméně

pokračování

v prvním z nich (ze dne 21. 8. 2015) je právní argumentace obsažena toliko v jednom odstavci textu a až ve druhém (ze dne 18. 9. 2015) ji rozvádí, přičemž nereaguje na žádné skutečnosti, které by jí nebyly známy již ke dni 21. 8. 2015, a není patrný důvod, proč tato argumentace nemohla být součástí již prvního vyjádření. Za takové situace Nejvyšší správní soud nepovažuje obě dvě vyjádření za důvodně vynaložený náklad řízení, ale má za to, že náhrada nákladů řízení náleží pouze v souvislosti s jedním. Dále lze uvést, že úkon právní služby v podobě převzetí a přípravy zastoupení byl uskutečněn již v řízení před krajským soudem, zdejší soud proto za něj náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

[59] Výše náhrady nákladů řízení, které je stěžovatelka povinna žalobkyni zaplatit, činí 4 114 Kč. Za jeden úkon právní služby totiž náleží odměna ve výši 3 100 Kč (§ 7 bod 5. a § 9 odst. 4 advokátního tarifu) zvýšená o 300 Kč, jakožto paušální náhradu výdajů na vnitrostátní poštovné, místní hovorné a přepravné (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Vzhledem k tomu, že advokát žalobkyně doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se náhrada nákladů řízení dle § 57 odst. 2 s. ř. s. o částku odpovídající příslušné sazbě daně, tj. o (21 % z 3 400 Kč, viz § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů). Náhradu nákladů řízení je stěžovatelka povinna uhradit k rukám právního zástupce žalobkyně, Mgr. Václava Žaluda, advokáta se sídlem Platněřská 191/4, Praha 1, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. listopadu 2015

JUDr. Radan Malík
předseda senátu